

Metodika akceschopnosti JSDHO Asociace velitelů jednotek sboru dobrovolných hasičů

Seznam dokumentů

- a) Zřizovací listina, pokud se zřizuje Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce nebo Požární hlídka (kap.3)
- b) Příslušná veřejno-právní smlouva, pokud se zřizuje společná jednotka požární ochrany (kap.3)
- c) Stejnopis jmenovacího dekretu velitele jednotky (kap.3)
- d) Souhlasné stanovisko HZS ke jmenování velitele jednotky (kap.3)
- e) Seznam členů (kap.3)
- f) Dokumentace obce k zabezpečení úkolů požární ochrany pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu (kap.3)
- g) Dohody o činnosti členů v jednotce (kap.4)
- h) Plán pravidelné odborné přípravy (kap.5)
- i) Dokumentace základní odborné přípravy členů (kap.5)
- j) Dokumentace pravidelné odborné přípravy členů (kap.5)
- k) Osvědčení o odborné způsobilosti členů pro výkon funkce (kap.5)
- l) Osvědčení o absolvování specializačních kurzů. (kap.5)
- m) Dokumentace zdravotní způsobilosti členů pro výkon služby v Jednotce sboru dobrovolných hasičů obce. (kap.6)
- n) Dokumentace technické, chemické, strojní a spojové služby (kap.7)
- o) Dokumentace vybavení OOPP, VPPO a PT (kap.8)

Metodika akceschopnosti JSDHO Asociace velitelů jednotek sboru dobrovolných hasičů

1. Základní problematika

Jednotky požární ochrany obcí jsou zřizovány dle zákona č.133/1985 Sb. a dále organizaci upřesňuje vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Dále se této problematice dotýká zejména „Metodika zřizování jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí“ vydaná Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru ČR a SIAŘ 25/2009 Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků. Tyto dokumenty jsou výchozí pro zřizování a organizaci jednotek a jsou doplněny mnoha dalšími dokumenty, které upřesní a definují další požadavky.

V tomto dokumentu se budeme zabývat organizací akceschopností JSDHO jako celku.

2. Definice akceschopnost JSDHO

Akceschopností jednotky se rozumí soubor organizační, technické a odborné připravenost sil a připravenost prostředků k provedení zásahu nebo dalších úkolů. Jednotka je akceschopná, jestliže má v souladu s legislativou početní stav hasičů, hasiči mají potřebnou způsobilost zdravotní i odbornou a jednotka má připravenou požární techniku a věcné prostředky požární techniky.

O akceschopnosti jednotky se vede dokumentace, která může být vedena i v elektronické podobě.

Akceschopnost jako takovou nelze jednoznačně definovat pro rozdílnost a předurčenost jednotek. Jsou zde věci společné (např. zřizovací listina) a věci individuální (např. revize dle skutečné výbavy jednotky). Akceschopnost jednotky zajišťuje obec jako zřizovatel jednotky prostřednictvím velitele jednotky. Kontrolu nad dodržováním akceschopnosti jednotky provádí státní požární dozor tzn. HZS kraje.

Základní pravidla akceschopnosti JSDHO stanovuje zákon č.133/1985 Sb.:

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně:

§ 27 Kraj

(d) hradí k zabezpečení plošného pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany náklady jednotkám sborů dobrovolných hasičů vybraných obcí spojené se zásahy mimo jejich územní obvod a podílí se na financování jejich akceschopnosti, pořízení a obnově požární techniky,

§ 29 Obec a obecní úřad

b) udržuje akceschopnost jednotky sboru dobrovolných hasičů obce

(4) Vybrané obecní úřady

b) zabezpečují akceschopnost jednotky sboru dobrovolných hasičů obce k zásahům mimo svůj územní obvod,

Ke kontrole zajištění akceschopnosti je využíván státní požární dozor::

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně:

§ 31 Výkon státního požárního dozoru

(1) Státní požární dozor se vykonává:

g) kontrolou připravenosti a akceschopnosti jednotek požární ochrany

Zákon dává i možnost tuto „akceschopnost“ ve smyslu plnění úkolů v oblasti požární ochrany přenést na druhou osobu za jasně stanovených podmínek a se souhlasem HZS. Tzn, že obce mohou místo zřízení vlastní jednotky požární ochrany, nebo požární hlídky zajistit plnění úkolů požární ochrany smlouvou mezi sebou nebo se státem, který zastupuje HZS kraje, nebo zřízením společné jednotky požární ochrany. Obec, která nezřizuje jednotku, je povinna hradit poměrnou část nákladů obci, která tuto činnost pro ní zajišťuje, v případě že tuto činnost zajišťuje HZS, je nutné hradit část nákladů také.

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně:

§ 69a

(1) Právní osoby a podnikající fyzické osoby, které jsou povinny zřídit jednotku požární ochrany, nebo obce mohou namísto vlastní jednotky požární ochrany zajistit plnění úkolů této jednotky na základě smlouvy mezi sebou nebo se státem, který zastupuje hasičský záchranný sbor kraje, nebo zřízením společné jednotky požární ochrany.

(4) Na základě smlouvy podle odstavce 1 musí být hasičskému záchrannému sboru kraje nebo obci poskytovány finanční prostředky ve výši potřebné k zajištění akceschopnosti jednoho požárního družstva o zmenšeném početním stavu. V případě, kdy je smlouva uzavírána mezi hasičským záchranným sborem kraje a obcí v místě dislokace stanice hasičského záchranného sboru kraje, musí být tyto prostředky ve výši potřebné k zajištění akceschopnosti jednoho požárního družstva příslušného typu stanice (zkráceno)

Zákon dále stanoví jako závazné prováděcí předpisy a další podmínky, které je nutné dodržovat a tím udržovat akceschopnost jednotky jedná se zejména o prováděcí vyhlášky k zákonu o požární ochraně

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně:

§ 70 Základní úkoly jednotek požární ochrany

(6) Prováděcí právní předpis stanoví

a) organizaci řízení v jednotkách požární ochrany,

b) podmínky akceschopnosti jednotek požární ochrany,

c) zásady velení a činnosti velitelů, příslušníků, zaměstnanců podniku a členů dobrovolných jednotek požární ochrany při zásahu,

d) zásady činnosti jednotek požární ochrany na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel.

Tyto prováděcí předpisy jsou zejména:

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Vyhláška č. 69/2014 Sb. o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany

Nařízení vlády 172/2001 Sb. k provedení zákona o požární ochraně

Zákon se zabývá i případy nezajištění akceschopnosti a zavádí sankce, při zjištění jejího nedodržení a to buď to na základě pravidelných kontrol, nebo???. Tyto sankce jsou pak uplatňovány vůči zřizovateli jednotky, tzn. vůči obci.

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně:

§ 76 Pokuty právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám

(2) Hasičský záchranný sbor kraje při výkonu státního požárního dozoru může **uložit pokutu až do 500 000 Kč** právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, která porušila povinnost vyplývající z předpisů o požární ochraně tím, že:

- e) nezřídí jednotku požární ochrany nebo ji smluvně nezabezpečí, ačkoli k tomu byla povinna,
- f) **nevybaví jednotku požární ochrany potřebnou požární technikou, věcnými prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostními zařízeními anebo jednotku požární ochrany využívá k činnostem, které by mohly ohrozit její akceschopnost.**

Zákon také povoluje provádění činnosti, které přímo nesouvisí s odstraňováním mimořádné události, ale s podmínkou dodržení akceschopnosti jednotky a to pouze za úhradu nákladů tzn., nesmí se jednat o generování příjmů (drobné technické činnosti pro obec, zajišťování požárního a zdravotního dohledu na veřejných akcích). Pokud je jednotky v tento čas schopna uskutečnit výjezd ve stanovený časový limit, nejedná se o ohrožení akceschopnosti jednotky.

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně:

§ 97

Hasičský záchranný sbor a jednotky požární ochrany mohou poskytovat pohotovostní a jiné služby nebo práce za úhradu vynaložených nákladů za předpokladu, že se jedná o práce a služby související se základní náplní jejich činnosti a nedojde k ohrožení jejich akceschopnosti, nebo o obdobnou činnost podle zákona o Hasičském záchranném sboru České republiky

3. Dokumentace požární ochrany obce

Požární dokumentace obce je soubor dokumentů, který definuje zajištění požární ochrany v obci. Základními dokumenty jsou zejména požární řád obce a řád ohlašovny požárů. Další dokumenty jsou legislativně definovány. Dokumentace se přímo dotýká JSDHO, neboť v ní je zejména definována jednotka, její početní stav, vybavení a zdroje požární vody. Tuto dokumentaci vede obec.

Nařízení vlády č. 172/2001 Sb. k provedení zákona o požární ochraně

§ 1

(2) Dokumentaci požární ochrany obce tvoří:

- a) dokumentace o zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce nebo společné jednotky požární ochrany
- f) **plán výkonu služby členů jednotek sboru dobrovolných hasičů vybraných obcí, a to včetně jejich pohotovosti mimo pracoviště.**

§ 12

Dokumentace o zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, požární hlídky nebo společné jednotky požární ochrany

Dokumentaci tvoří:

- a) zřizovací listina, pokud se zřizuje jednotka sboru dobrovolných hasičů obce nebo požární hlídka
- b) příslušná smlouva, pokud se zřizuje společná jednotka požární ochrany
- c) stejnopis jmenovacího dekretu velitele jednotky
- d) seznam členů a dokumentace o jejich odborné způsobilosti a doklad o jejich zdravotní způsobilosti pro výkon služby v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce.

§ 16

Dokumentace obce k zabezpečení úkolů požární ochrany pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu obsahuje

- a) seznamy osob určených do jednotky sboru dobrovolných hasičů obce a v případě, že obec uvedenou jednotku nemá, seznam osob určených obcí do požární hlídky

Pozn. Součástí jmenovacího dekretu velitele jednotky je i souhlasné stanovisko příslušného HZS, neboť jeho jmenování je závislé na výše uvedeném stanovisku příslušného HZS kraje.

Další důležitou dokumentací, která má přímý vztah k akceschopnosti je dokumentace obce k zabezpečení úkolů požární ochrany pro období stavu ohrožení státu a válečného stavu je zároveň podklad pro Krajské vojenské velitelství, které vyjme výše jmenované členy z branné povinnosti.

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)**§ 17 Zproštění výkonu mimořádné služby**

(1) Vojáka v záloze, u něhož je v důležitém zájmu bezpečnosti České republiky třeba, aby mohl dále vykonávat své civilní zaměstnání, lze zprostit výkonu mimořádné služby.

- c) zabezpečení úkolů obcí na úseku požární ochrany

Minimální počty členů jednotky a jejich funkčních zařazení:

Funkce v jednotce	Kategorie jednotky (JPO)					
	II/1	II/2	III/1	III/2	V	N
Velitel jednotky	1	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2	2
Strojník (řidič)	3	6	4	6	2	2
Hasič	6	12	5	12	4	4
Celkem	12	24	12	24	9	9

Pokud jsou zřízeny v jednotce další funkce, jako jsou Technici jednotky, strojní služby nebo ochrany obyvatelstva, je nutné je mít v seznamu uvedené také.

Do jednotlivých funkcí jmenuje jednotlivé hasiče zřizovatel jednotky dle **SIAR č. 25/2009 čl.5: Zřizovatel rovněž ustanoví na návrh velitele jednotky velitele čet a družstev jednotky, strojníky, techniky, popř. další funkce v jednotce**, vyjma Technika strojní služby, kterého jmenuje velitel přímo. I když je dostatečné jmenování do funkce Technika strojní služby velitelem jednotky, je vhodnější do této funkce jmenovat pověřeného hasiče s příslušnou způsobilostí zároveň zřizovatelem jednotky.

4. Dohody o činnostech v jednotce

Jedná se o dokumentaci dohod či smluv mezi zřizovatelem a členem jednotky. Může se jednat o dohodu o členství v jednotce, nebo dohodu o pracích konaných mimo hlavní pracovní poměr a to jako dohoda o provedení práce nebo dohoda o pracovní činnosti.

Více je uvedeno v dokumentu AV JSDHO „Metodika a problematika členství v JSDHO“.

5. Odborná příprava

Odborná příprava je rozdělena na základní, pravidelnou a specializační. O každé přípravě se musí vést dokumentace. Musí být také zpracován plán odborné přípravy na základě dokumentu „Základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR“, který každý rok vydává GŘ HZS ČR. U každého člena dle zařazení v jednotce musí být **doklad o základní odborné přípravě, osvědčení o odborné způsobilosti pro výkon funkce** (velitel, strojník, technik) a **osvědčení o absolvování kurzu** (NDT, TCHS, TOOB, MP).

Více je uvedeno v dokumentu AV JSDHO „Metodika a problematika členství v JSDHO“.

6. Zdravotní způsobilost

Zdravotní dokumentace člena, respektive **doklady o absolvování zdravotních prohlídek** jsou tvořeny prohlídkou vstupní, pravidelnou, popřípadě výstupní či mimořádnou pro každého člena. Tato prohlídka se u člena JSDHO provádí minimálně jednou za dva roky. Každý člen musí mít platnou prohlídku pro funkci a kategorii činností, kterou má vykonávat.

Více je uvedeno v dokumentu AV JSDHO „Metodika a problematika členství v JSDHO“.

7. Dokumentace technické, chemické, strojní a spojové služby

Tato problematika je velmi složitá a z důvodu velké rozdílnosti vybavení jednotek nelze tuto problematiku jednoduše shrnout. Obecně lze definovat tuto dokumentaci jako soubor dokumentací jednotlivých prvků, která obsahuje návody na používání doklady o kontrolách a revizích. Samostatnou část tvoří dokumentace k IDP.

Více bude uvedeno v dokumentu AV JSDHO „Metodika TCHS a spojové služby v JSDHO“.

8. Minimální vybavení OOPP, VPPO a PT

Minimální vybavení OOPP člena jednotky je definováno v SIAŘ č. 25/2009 a je stanovena pro jednotlivé druhy JPO dle jejího zařazení. Dále stanoví jejich orientační životnost. Vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany je stanoveno ve vyhlášce č. 247/2001 Sb. Kromě minimálního vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany je jednotka sboru dobrovolných hasičů obce vybavována další požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany nebo jinými prostředky, pokud je předurčena pro systém záchranných prací při dopravních nehodách, při haváriích, při živelních pohromách a pro ochranu obyvatelstva. To platí i v případech, kdy je nadstandardní vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany a jinými prostředky odůvodněno havarijním plánem kraje nebo dokumentací zdolávání požáru objektů, jejichž ochranu před požáry a jinými mimořádnými událostmi jednotka zabezpečuje. Vybavení požární technikou a prostředky požární ochrany může být zvýšeno až na jedenapůlnásobek limitů uvedených v tabulce (zaokrouhluje se nahoru).

Tabulka minimálního vybavení OOPP:

Druh osobního ochranného pracovního prostředku		Počet pro každého hasiče
Pracovní stejnokroj II (PS II) (bavlna 100%, resp. aramid 100%, aramid/viskóza FR)	Blůza	1
	Kalhoty	1 (2)*
Čepice k pracovnímu stejnokroji II		1
Ochranný oděv pro hasiče třívrstvý (kabát, kalhoty)		1***
Jednovrstvý ochranný oděv pro hasiče pro likvidaci požárů ve venkovním prostředí (blůza, kalhoty)		1**
Přilba pro hasiče		1
Obuv pro hasiče (příp. i s prodyšnou membránou)		1
Ochranné rukavice pro hasiče (zásahové rukavice)		1
Ochranné rukavice proti mechanickým riziku (pracovní rukavice)		1
Kukla pro hasiče		1***
Lékařské rukavice pro jednorázové použití nesterilní		1
Hasičský opasek s karabinou s minimální pevností 22 kN v podélném směru se sekyrou (tzv. polohovací pás)		1****
Svítilna		1
Stejnokrojové doplňky k ochrannému oděvu a PS II	Triko s dlouhými rukávy- bavlna	1
	Triko s krátkými rukávy- bavlna	1
	Spodky dlouhé „thermo“	1***
	Triko s dl. rukávy „thermo“	1***
	Triko s krátkými rukávy „thermo“	1***

Poznámky:

* 2 ks kalhot PS II jsou minimálním požadavkem pro hasiče z povolání. PS II je stejnokrojem hasiče dobrovolné jednotky a v provedení bavlna nebo směs bavlna/polyester není určen pro zásahy u požárů.

** Jako alternativu k tomuto oděvu lze až do vymoření k PS II v provedení 100% aramid nebo směs aramid/viskóza FR nebo k ochrannému oděvu pro hasiče třívrstvému.

*** Minimální požadavek pro hasiče v jednotce HZS podniku nebo v jednotce SDH podniku.

**** Uvedený prostředek může být u dobrovolných jednotek používán i jako společná ochranná pomůcka v množství odpovídající počtu hasičů jednoho družstva (6 ks)

Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí MV GR HZS, ale uvádí tuto možnost: S ohledem na finanční náročnost osobních ochranných prostředků lze zásahový oděv pro hasiče v prvním roce zakoupit pouze pro družstvo o zmenšeném početním stavu (1+3) s tím, že slouží pro všechny členy jednotky. Není to ovšem příliš vhodné z hygienického hlediska, ale u jednotek, které příliš často nezasahují to lze považovat za dočasnou možnost.

Životnost OOPP nebo společných ochranných prostředků je obecně dána dobou, po kterou plní svoji ochrannou funkci. Životnost může stanovit výrobce v návodu. Nestanovil-li výrobce OOPP lhůtu kratší, je orientační doba životnosti OOPP při jejich častém používání následující:

Tabulka orientační životnosti OOPP

Osobní ochranné prostředky	Orientační doba životnosti (rok)
Pracovní stejnokroj II bavlna 100%	2
Pracovní stejnokroj II aramid 100 %	6
Ochranný oděv pro hasiče třívrstvý nebo ochranný oděv jednovrstvý	5
Nehořlavá ochranná kukla	5
Zásahová obuv pro hasiče	4
Zásahové rukavice	2
Ochranné rukavice	1
Triko k pracovnímu stejnokroji nebo k ochrannému oděvu	1

Tabulka minimálního vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany:

Požární technika a věcné prostředky požární ochrany	Kategorie jednotky (JPO)					
	II/1	II/2	III/1	III/2	V	N
Cisternová automobilová stříkačka v základním provedení (dále jen „CAS“)	1	1	1	1	1 ¹⁾	
Dopravní automobil	1	1	1	1	1 ¹⁾	
Automobilový žebřík do 30 m	1 ²⁾	1 ²⁾	1 ²⁾	1 ²⁾	-	
Automobilová plošina do 30 m	1 ²⁾	1 ²⁾	-	-	-	
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	
Motorová stříkačka	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1	
Izolační dýchací přístroj ⁴⁾	4	8 ¹⁾	4	8 ¹⁾	4 ¹⁾	
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	2	-	
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	4	1 ¹⁾	
Mobilní telefon	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾	

Poznámky:

1) Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je vybavena uvedenou požární technikou, věcnými prostředky požární ochrany, jen pokud je to odůvodněno plošným pokrytím, dokumentací zdolávání požáru objektů, jejichž ochranu před požáry a mimořádnými událostmi jednotka zabezpečuje. Do počtu izolačních dýchacích přístrojů, přetlakových ventilátorů a motorových stříkaček se započítávají také tyto prostředky umístěné v CAS nebo v jiné požární technice ve vybavení jednotky.

2) Vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce výškovou technikou se provádí podle obdobné zásady, na které je vybavena stanice typu P2 hasičského záchranného sboru kraje (příloha č. 3 a č. 6).

4) Autonomní dýchací přístroj na stlačený vzduch s otevřeným okruhem, typ s plicní automatikou pro použití v plynném prostředí.